

"Η ΕΥΘΕΙΑ ΚΑΙ Η ΤΕΘΛΑΣΜΕΝΗ,"

ΚΩΜΩΔΙΑ ΕΙΣ ΤΡΕΙΣ ΠΡΑΞΕΙΣ

ΤΩΝ κ. κ. ΔΗΜ. ΨΑΘΑ ΚΑΙ Γ. ΡΟΥΣΣΟΥ

ΘΕΑΤΡΟΝ ΑΡΓΥΡΟΠΟΥΛΟΥ

Φαίνεται ότι όλες οι συγγραφικές συνεργασίες δέν εύδοκιμοῦν. Ἴδου ὅτι οἱ κ.κ. Δ. Ψαθᾶς καὶ Γ. Ρούσσος γράφουν μαζί καὶ δεύτερη φορά μιά κωμωδία καὶ ὁ καρπὸς τῆς συνεργασίας των εἶναι ἓνα ἔργο ἀδέξιο, χωρὶς πλοκὴ πού νά κινῇ τὸ ἐνδιαφέρον, χωρὶς κάποια πρωτοτυπία στὸ θέμα, χωρὶς τίποτε πού νά δείχνῃ φαντασία θεατρική, παρατήρησι, διάθεσι σατυρική κάπως βαθυτέρα, ἱκανότητα δημιουργίας προσώπων κάπως ζωντανῶν ἢ ἔστω ἀληθοφανῶν. Ἀναρωτιόμουν ἐλέποντας αὐτὸν τὸν Ἀριστείδη Πουλάκη, τὸν πρωταγωνιστὴ, νά πηγαινοέρχεται στὶς τρεῖς πράξεις τοῦ ἔργου, «εὐθύς» στὴν πρώτη, «τεθλασμένος» καὶ «ἐλικοειδής» στὴν δευτέρα καὶ πάλιν «εὐθύς» στὴν τρίτη, πῶς, ἐνῶ εἶναι ὁ συνηθέστερος καὶ ὁ πιὸ γνωστὸς τύπος τῆς ἐλληνικῆς κοινωνίας —δημόσιος ὑπάλληλος— κατάφεραν οἱ συγγραφεῖς νά τὸν κάνουν τόσο ἀπίθανο. Ἡ ἀπίθανότης ὀφείλεται στὴν ἑλλειψι θεατρικῆς φαντασίας, στὴν ἀδυναμία τῶν συγγραφέων νά κινήσουν μὲ κάποια ἀληθοφάνεια καὶ μὲ κάποια ἀνεσι ἓνα πρόσωπο καὶ στὸ ὅτι ὑποχρεωμένοι νά πλάσουν ἓνα κωμικὸ τύπο, τὸν ὠθοῦν πρὸς τὴν καρικατούρα τόσο πολὺ, τὸν πλάθουν μὲ τόσο φθηνὰ καὶ ἐξωτερικὰ μέσα, ὥστε ἐνῶ ὑποτίθεται ὅτι κινεῖται σὲ ἐλληνικὸ περιβάλλον —γνωστότατο, καθημερινώτατο— καὶ εἶναι Ἑλλήν, χάνει κάθε ἀληθοφάνεια, μένει μιά χονδροκομμένη καρικατούρα, ἓνα ἀνδρείκελο, πού λέει διαφορὲς πανάρχαιες ἐλληνικοῦρες —ὅμοιες μὲ τίς ἐλληνικοῦρες τῶν πρώτων κωμωδιῶν τοῦ Λάσκαρη καὶ τοῦ Ἀννίνου— καὶ διάφορα «ζέ μ' ἀνφού».

Γύρω ἀπὸ τὴν ἐξαγορά τοῦ τιμίου ὑπουργικοῦ εἰσηγητοῦ Ἀριστείδη Πουλάκη καὶ τὴν μεταμέλειά του πλέκουν οἱ δύο συγγραφεῖς τὴν κωμωδία των καὶ ἡ περιπέτεια τοῦ ἥρωός των τοὺς δίνει τὴν ἀφορμὴ νά καυτηριάσουν ὅλους ἐκείνους τοὺς ἐπιτηδεῖους πού προσπαθοῦν νά κάνουν εύκολες καὶ ἀποδοτικώτατες ἐπιχειρήσεις, ἐξαγορά-

ζοντας συνειδήσεις ἀνθρώπων πού, παρ' ὅλη τὴν τιμιότητά των, μποροῦν νά πέσουν σὲ πειρασμό, γιατί τὸ Κράτος δέν τοὺς ἀμείβει καλά. Βέβαια τὸ θέμα ἐπιδέχεται σάτυρα καὶ σάτυρα πολὺ καυστική. Γιά τοῦτο ὁμῶς, ἐφ' ὅσον γράφει κανεὶς κωμωδία καὶ ὄχι δράμα —καὶ ὁ Πουλάκης σὲ ὅλο σχεδὸν τὸ ἔργο κάνει ἐντύπωσι ἐνὸς πολὺ ἀξιολύπητου προσώπου— χρειάζεται κωμικὴ φαντασία καὶ σύλληψις καὶ παρουσιάσις τῶν προσώπων ὄχι ἐπιφανειακή, ἀλλὰ βαθειά, θγαλμένη ἀπὸ ἐπίμονη καὶ μακρὰ παρατήρησι, γιατί μόνον στὰ βάθη ὑπάρχει ἡ διαφοροποίησις, ἡ ἀνθρώπινη ποικιλία καὶ μόνον ὅταν συλλάβῃ βάθη ἀνθρώπινα καὶ ὄχι ἐπιφάνειες ἓνας συγγραφεύς, μπορεῖ νά στήσῃ μπροστά μας πραγματικὰ κωμικὰ πρόσωπα καὶ νά δημιουργήσῃ κωμικὰς καταστάσεις καὶ νά σατυρίσῃ ἔτσι ὥστε ἡ σάτυρα νά ἔχῃ ἀντίκτυπο.

Ἀπὸ τὸ ἔργο τῶν κ. κ. Ψαθᾶ καὶ Ρούσσου, πού μποροῦσε νά εἶναι πολὺ καλύτερο, γιατί ἰδίως ὁ κ. Ψαθᾶς ἔχει ἀναμφισβήτητο τάλαντο χιουμοριστικὸ καὶ ἀληθινὴ σατυρική φλέβα, δέν λείπουν σκηνοῦλες καὶ σπιθοβολήματα στὸ διάλογο πού φέρνουν τὸ γέλιο. Τὰ καλά αὐτὰ μέρη τὰ ἐκμεταλλεύονται καὶ προσπαθοῦν νά τὰ ἀναδείξουν ὅλοι οἱ ἡθοποιοὶ καὶ πρὸ πάντων ὁ κ. Ἀργυρόπουλος. Ἀλλὰ, φυσικά, καὶ αὐτὸς ἀκόμη ὁ κ. Ἀργυρόπουλος, γιὰ νά τονίσῃ ἓνα φτωχὸ κωμικὸ ὕλικο, φορτσάρει τὸ παίξιμό του. Δέν λέω ὅτι πέφτει στὸν τόνο τῆς φάρσας —τέτοια λάθη δέν μπορεῖ νά κάνῃ ἡθοποιὸς τῆς ἀξίας του— ἀλλὰ καὶ δέν καλοκρατιέται, δέν κρατιέται μὲ τὴ συνηθισμένη ἀνεσί του στὸν τόνο τῆς κωμωδίας. Ἡ «μάσκα» καὶ ὁ μορφασμὸς φέρνουν περισσότερο τὸ γέλιο στὸν θεατὴ παρὰ ὁ τόνος τῆς φωνῆς καὶ τὰ λόγια. Τὸ πρῶτο ὕλικο, τὰ λόγια, εἶναι πενιχρό. Καὶ αὐτὸ βέβαια ἀδυνατίζει ἀκόμη περισσότερο τὸ παίξιμο καὶ ὅλων τῶν ἄλλων ἡθοποιῶν.

Κλέων Παράσχος